

Naturstyrelsen
Førstballevej 2
7183 Randbøl
Sendt til FL2020skov@nst.dk

Den 29. april 2021

Friluftsrådets høringssvar til offentlig høring af forslag til urørt skov, bestående af ca. 9.000 ha ny urørt skov og af overordnede retningslinjer for forvaltning af urørte skove på Naturstyrelsens arealer

Generelle bemærkninger

Friluftsrådet bakker op om yderligere udlæg af urørt skov på statens arealer som led i at skabe en vilde og rigere natur. Friluftsrådet støtter endvidere, at der er generelle retningslinjer for forvaltningen af urørte skove på statens arealer. For Friluftsrådet er det afgørende vigtigt, at offentlighedens adgang til områder med urørt skov sikres og opretholdes, og at der skabes gode rammer for et alsidigt friluftsliv.

Friluftsrådet finder det positivt, at forslag til retningslinjer for forvaltning af urørte skov på Naturstyrelsens arealer generelt afspejler en opmærksomhed på hensyntagen til friluftsmæssige interesser. Friluftsrådet lægger afgørende vægt på, at det i retningslinjerne fastholdes, at urørt skov har et dobbelt formål om både at fremme en rigere natur og at give befolkningen gode muligheder for friluftsliv, og at der fortsat skal være mulighed for at udvikle og tilpasse friluftsfaciliteter samt udbygge med nye. Der bør af hensyn hertil prioriteres bevillinger til friluftsliv både i startfasen og i den løbende forvaltning af områderne.

Friluftsrådet bemærker med tilfredshed, at det af retningslinjerne fremgår, at adgangen for borgerne sikres og ledsages af formidling om skovens ændrede status mv. Friluftsrådet skal i den forbindelse understrege, at en aktiv formidlingsindsats er helt centralt for at skabe forståelse, opbakning og lokalt ejerskab til udlæg af urørt skov.

Friluftsrådet finder det vigtigt, at der er en særlig opmærksomhed mod børn og unges mulighed for at færdes i, opleve og lære om naturen i områder med urørt skov. Et godt forhold til naturen grundlægges tidligt i livet. Når børn og unge lærer om naturen, fordyber sig i naturen og tilbringer tid i naturen, har det en positiv betydning for deres dannelse og forhold til naturen resten af livet.

Friluftsrådet finder det afgørende, at der sker en tæt inddragelse af lokale aktører, f.eks. lokale brugerråd, relevante brugerorganisationer og andre lokale frilftsbrugere i forberedelsen af den konkrete forvaltning i områderne, herunder ved valg af hegn, dyr og adgangsforhold i områder, hvor der udsættes græssende dyr. Gennem inddragelse af lokale aktører og intelligent planlægning kan man finde konkrete løsninger, der kan tilgodese flere hensyn og herved bidrage til befolkningens opbakning til indsatsen.

Friluftsrådet finder det positivt, at det af retningslinjerne fremgår, at eventuelle begrænsninger for friluftslivet skal være målrettede og baseres på et fagligt grundlag herunder friluftsfaglige perspektiver. Friluftsrådet ønsker dog tydeliggjort, at der skal være forskningsmæssig evidens for foreslåede naturforvaltningstiltag, der kan begrænse friluftsliv i områderne. Der bør derfor som udgangspunkt ikke være generel tilbageholdenhed med udvikling af friluftsfaciliteter blot fordi områder er udlagt til urørt skov.

I det omfang udlæg af områder med urørt skov kan forventes at føre til begrænsninger af friluft aktiviteter, bør der i samarbejde med lokale brugerorganisationer mv. planlægges for og etableres kompenserende foranstaltninger i eller i geografisk nærhed til det pågældende område.

Friluftsrådet gør samtidig opmærksom på, at de statslige skove har en helt særlig værdi som friluftsaena for et mangfoldigt friluftsliv og med mange besøgende. Der er et stort potentiale for at forbedre biodiversiteten ved udlæg af urørt skov på private arealer. Friluftsrådet anbefaler derfor, at også private skove i et langt større omfang end nu udlægges til urørt skov.

Bemærkninger til konkrete emner

Forvaltningsplaner

Friluftsrådet støtter, at der udarbejdes forvaltningsplaner for områderne. Friluftsrådet finder det afgørende, at det dobbelte formål også er et gældende princip i udarbejdelsen af forvaltningsplaner for områderne. Friluftsrådet noterer med tilfredshed, at udarbejdelse af planforslag vil ske med lokal inddragelse og at planerne vil blive justeret med 5-6 års intervaller eller efter behov og med en hovedrevision mindst hvert 15. år. Friluftsrådet finder det vigtigt, at der løbende sker justeringer af forvaltningen på baggrund af de konkrete erfaringer med udviklingen i området.

Friluft aktiviteter, der kræver tilladelser

Friluftsrådet lægger vægt på, at der som udgangspunkt kan gives tilladelse til samme friluft aktiviteter i urørt skov som hidtil med mindre, der på et fagligt grundlag er en konkret vurdering af, at det kan være til skade for naturen eller menneskers sikkerhed.

Levestedsforvaltning

Friluftsrådet støtter, at der som udgangspunkt ikke forvaltes for enkeltarter i urørte skov og at der i stedet tilstræbes en bredere levestedsforvaltning.

Græsning i områderne

Friluftsrådet anerkender, at udsætning af store planteædere ud fra rent biologiske kriterier kan være et virkemiddel til forbedring af naturen i områder med urørt skov. Friluftsrådet finder det samtidig afgørende, at også en række andre hensyn, herunder til økonomi og friluftsliv, tages i betragtning i vurdering af, i hvilket omfang, der skal udsættes planteædere og opsættes hegn. Der gøres i den forbindelse opmærksom på, at særligt udsætning af heste kan være et problem for friluftslivet, specielt i områder, hvor der er rideinteresser.

Friluftsrådet ønsker en så restriktiv anvendelse af hegn som muligt, og at beslutninger om etablering af hegn og udsætning af dyr skal bero på vurderinger af den omkostningseffektive effekt tiltaget vil medføre, hvilken biodiversitetsmæssig effekt der kan opnås, hensyn til de eksisterende rekreative interesser samt en sikring af vildtets frie bevægelighed.

I det omfang, der udsættes dyr og etableres hegn, er følgende afgørende for Friluftsrådet:

- at der sikres gode og tilgængelige adgangsveje til og i det hegnede område
- at valget af dyr beror på en hensyntagen til de rekreative interesser i området
- at der vælges ikke-opsøgende, hjemmehørende, planteædende dyr
- at ansvaret i tilfælde af ulykker afklares og formidles tydeligt

Det er endvidere afgørende for Friluftsrådet, at den frie og uhindrede adgang langs kysten sikres i det tilfælde, at der hegnes ud til kysten.

Friluftsrådet ønsker endvidere, at der i planlægningen af græsning og hegning i urørt skov tages hensyn til, hvorvidt der i samme lokalområde er eller planlægges andre hegninger, f.eks. ved etablering af naturnationalparker, og de samlede afledte konsekvenser for friluftslivet. Eventuelle friluft aktiviteter, der begrænses i naturnationalparker bør eksempelvis kunne gennemføres i områder med urørt skov, der er beliggende i nærhed af naturnationalparker. Der bør derfor som udgangspunkt ikke hegnes og udsættes dyr i områder med urørt skov, der er beliggende i nærhed af naturnationalparker. Endvidere bør der som udgangspunkt ikke hegnes i bynære skove og andre steder med store rekreative interesser.

Friluftsrådet anbefaler endvidere, at græsning og hegning i områder med urørt skov sker efter en samlet national plan, hvor der tages højde for den samlede effekt på biodiversitet og friluftsliv af etableringen af naturnationalparker og udlæg af urørt skov på statens arealer. En sådan national plan bør udarbejdes under inddragelse af relevante interesseorganisationer.

Friluftsrådet foreslår, at der udarbejdes en model for rangordning af de enkelte områder, der foreslås udlagt til urørt skov ud fra deres friluftsmæssige anvendelse, som kan anvendes som redskab til at sammenholde vurderede biodiversitetsmæssige gevinster ved græsning med den friluftsmæssige anvendelse af områderne.

Forstyrrelsesfri zoner

Friluftsrådet er bekymret for formuleringen om, at der af hensyn til forstyrrelsesfølsomme arter kan etableres større og sammenhængende forstyrrelsesfri områder i skovene og konsekvenserne heraf for friluftslivet. Friluftsrådet lægger til grund, at der også i denne sammenhæng alene foretages udvidelser af forstyrrelsesfri zoner, når der er et konkret fagligt belæg herfor, at det opvejes mod friluftsmæssige hensyn, og at der så vidt muligt tages andre og mindre indgribende forvaltningstiltag i brug, hvor det er tilstrækkeligt til at beskytte sårbare arter og natur. Friluftsrådet anbefaler også i den forbindelse, at der som udgangspunkt ikke forvaltes for enkeltarter i urørte skov, og at der i stedet tilstræbes en bredere levestedsforvaltning.

Rekreativ infrastruktur

Friluftsrådet finder det positivt, at det af retningslinjerne fremgår, at der er fokus på at opretholde en solid infrastruktur for friluftslivet. For Friluftsrådet er det væsentligt, at der generelt i forvaltningen af områderne sikres fortsat vedligeholdelse og udvikling af gennemgående stier og veje og brugerfaciliteter som bålpladser og bålhytter samt bevarelse af udsigtskiler for at understøtte friluftslivet i områderne, herunder adgang for handicappede. Det er desuden vigtigt, at det også omfatter fældning og fjernelse af træer af hensyn til færdsel og sikkerhed i områderne, og så der er adgang af stier og veje svarende til det nuværende niveau.

I forhold til ridende kan udlæg af urørt gradvist føre til, at det bliver vanskeligt at ride i skovbunden. Derfor er bevarelse af eksisterende ridestier og ridespor vigtigt, ligesom det bør overvejes at anlægge flere ridestier og ridespor, så ridning på vejarealer minimeres.

Friluftsmæssig anvendelse af områderne i øvrigt

Det fremgår af retningslinjerne, at der kan oparbejdes gratis brænde til grillpladser, bålpladser og kulsvierpladser. Friluftsrådet lægger til grund, at i det omfang, der ikke er brænde til rådighed, vil det fortsat være tilladt at samle brænde til brug på bålpladser og i bålhytter. Friluftsrådet lægger endvidere til

grund, at regler for sankning af svampe, planter o.l. vil være de samme som i øvrigt gælder i statens skove. Dette foreslås tilføjet til afsnit om overordnede retningslinjer for friluftslivet.

Partnerskaber med lokale brugergrupper

Friluftsrådet forventer, at der fortsat oprettes partnerskaber således, at frivillige medvirker ved f.eks. etablering og vedligeholdelse af stisystemer for bl.a. ridende og mountainbikere.

Opfølgning og overvågning

Friluftsrådet finder det positivt, at der i startfasen etableres en baseline for at muliggøre en senere evaluering af forskellige tiltag. Friluftsrådet ønsker det imidlertid tydeliggjort, at der skal udarbejdes en baseline for både naturen og den friluftsmæssige anvendelse af områderne, samt at der skal gennemføres en løbende overvågning af forvaltningens betydning for både den biologiske og friluftsmæssige udvikling i områderne.

Bemærkninger til de områder, der foreslås udlagt som urørt skov

Nr. 14 Farum skovene

Skovene er stærkt benyttede til almindeligt friluftsliv og i særdeleshed til mountainbike. Furesøbad området er specielt om sommeren under stort publikumspress, og vi opfordrer til almindelig vedligeholdelse af publikumsområder og de nærmeste omgivelser.

Nr. 16 Jægersborg Hegn m.fl.

Dette skovområde er et af Danmarks mest besøgte. Der gives tilladelse til få tilbagevendende begivenheder, som Eremitageløb, Hubertusjagt og Friluftsteater. Friluftsrådet ønsker, at disse velkendte arrangementer kan fortsætte som hidtil. Udpegning af Ordrup Krat vil give mulighed for forbedrede naturoplevelser til Gentofte Kommunes Naturformidlingscenter på hjørnet af Skovgårdsvej.

Nr. 15 Rude Skov

Rude Skov er vigtig både som udflugtsskov og som tumleplads for et stort antal friluftorganisationer, der har overnatningsejendomme liggende rundt om skoven. Friluftsrådet støtter udpegningen og mener ikke, at udpegningen bør hindre anlægning af en disc-golf bane i skovens sydlige ende. Denne sport, som vi betragter som et stort plus for den almene befolkningsmuligheder for friluftaktiviteter, bør kunne anlægges uden at komme i konflikt med principperne for urørt skov.

Nr. 17 Charlottenlund Skov.

Denne skov er en af de mest befærdede skove i Danmark. Det skyldes i høj grad den nære beliggenhed af Charlottenlund Station, som benyttes af f.eks. tilskuere til travløb, badegæster til Øresund, og desuden til mange omkringboendes faste motionsområde. Derfor bør alle stier og motionsspor vedligeholdes på et niveau tilsvarende i dag. Det særlige ved denne skov er at den benyttes til motion også om morgenen og aftenen på den mørke årstid, og en manglende vedligeholdelse kan måske betyde faldulykker.

Nr. 12 Teglstrup Hegn og Hellebæk Skov

Friluftsrådet lægger til grund, at den frie og uhindrede adgang langs kysten fortsat sikres, uanset at området med urørt skov på visse strækninger strækker sig helt ud til kysten.